

**บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น¹**

**The Parents' Role in Supporting Reading Habits of the Secondary School
Students in the Secondary Educational Service Area Office 25, Khon Kaen**

วราภรณ์ จารุเมธีชน²

Waraporn Jarumetheechon

อารีย์ ชื่นวัฒนา³

Aree Cheunwattana

พวา พันธุ์เมฆา⁴

Pawa Panmekha

---

¹ บทความจากปริญญาพันธศิลป์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² นิสิตปริญญาโท ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: metheechon@hotmail.com

³ Ph.D., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: areech@swu.ac.th

⁴ รองศาสตราจารย์ (อาจารย์พิเศษ) ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: pawa@swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียน 2) ศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียน 3) เปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามเพศของนักเรียน ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง 4) เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามเพศของนักเรียน ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง และ 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2- ปีที่ 3 จำนวน 396 คน และผู้ปกครองจำนวน 396 คน รวม 792 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบวัดนิสัยรักการอ่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผู้ปกครองมีบทบาทในระดับมาก 3 ด้าน คือ การเสริมแรง การจัดสภาพแวดล้อม และการให้ความรู้ 2) นิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) การเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกับตัวแปรต่าง ๆ พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านและนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและรายได้สูงกว่ามีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่ำกว่า และไม่พบความแตกต่างในนักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the parents' role in supporting students' reading habits; 2) to study the reading habits of the students; and 3) to compare the parents' role in supporting students' reading habits according to students' gender, parents' education level, and parents' income; 4) to compare the students' reading habits according to students' gender, parents' education level, and parents' income; and 5) to determine the correlation between the parents' role in supporting students' reading habits and the students' reading habits. The sample groups included 1) a group of 396 students who was drawn from the population of secondary school students in Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office 25, using multi-stage random sampling; and 2) a group of 396 parents of the student sample group. The instruments used in this study were 1) a set of questionnaire for collecting data about the parents' role in supporting reading habits; and 2) a set of questionnaire and a test for collecting data about the students' reading habits. Statistics used in analyzing data included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Pearson's correlation coefficient.

The results revealed that 1) The parents' role in supporting students' reading habits was as a whole at a high level. When considering each role aspect separately, it was found that parents' reinforcement, provision of reading environment, and transmission of knowledge were at

a high level., 2) The study showed that students' reading habits were as a whole at a moderate level., 3) In comparing the parents' role in supporting students' reading habits and the students' reading habits, it was found that as a whole there was statistical significant difference at the .05 level on parents' who education level and parents' income were difference. The results indicated that the parents with high education levels and high income had a greater role in supporting students' reading habits than those with low education levels and low income. On the other hand, no difference was found in terms of students' gender. 4) There was a positive correlation between the parents' role in supporting reading habits and the students' reading habits. The correlation was at a moderate level and significantly different at the .05 level.

คำสำคัญ: การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นิสัยรักการอ่าน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ปกครองนักเรียน

Keyword: Reading promotion, Reading habits, Secondary students, Parents

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมไทยเป็นสังคมที่เผยแพร่ข่าวสารปริมาณมากผ่านสื่อต่าง ๆ อีกทั้งยังมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ทำให้คนในสังคมต้องติดตามเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไป เพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตอย่างรู้เท่าทันความเป็นไปของสังคม ผู้ที่จะดำรงชีวิตในสังคมสารสนเทศได้อย่างราบรื่นจึงจำเป็นต้องเป็นผู้มีการศึกษา อีกทั้งยังต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้ตลอดชีวิต เครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการศึกษาหาความรู้คือ “การอ่าน” คุณค่าของการอ่านที่มีต่อบุคคลทั้งในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ การพัฒนาตนเอง และคุณภาพชีวิต (เมื่อ “การอ่าน” เป็น (อีกหนึ่งวาระ) แห่งชาติ. 2554: ออนไลน์) การพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองนั้นจะต้องอาศัยประชาชนที่มีความรู้ ซึ่งความรู้ต่าง ๆ นั้นก็ได้มาจากการอ่านนั่นเอง แต่การอ่านเป็นนิสัยและทักษะ ต้องได้รับการปลูกฝังและฝึกฝน โดยเกิดจากการกระตุ้นและส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่าน

สถาบันที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการสร้างประสบการณ์ จนทำให้เกิดเป็นทัศนคติหรือความรู้สึกของมนุษย์ ก็คือ “ครอบครัว” ดังนั้น “ครอบครัวที่รักการอ่าน” จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทักษะและความรู้สึกรักการอ่าน พ่อแม่จึงต้องเป็นแบบอย่างในการรักการอ่าน การแสดงออกถึงการรักการอ่านเป็นชีวิตจิตใจ ย่อมสร้างพลังรักการอ่านไปถึงเด็กหรือบุคคลรอบข้าง การสำรวจบทบาทของพ่อแม่ที่มีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมให้ลูกมีนิสัยรักการอ่าน พบว่า พ่อแม่กลุ่มนี้จะอ่านหนังสือให้ลูกฟัง ร้อยละ 69.1 รองลงมา คือ พ่อแม่อ่านหนังสือเป็นตัวอย่างเพื่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ ร้อยละ 30.6 และพ่อแม่ชวนลูกอ่านป้ายราคาสินค้าต่าง ๆ เมื่อไปตามสถานที่ต่างๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 29.4 บทบาทดังกล่าวสามารถสะท้อนถึง ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา คือ พ่อแม่เป็นต้นแบบให้ลูกทำตาม การที่พ่อแม่ชอบอ่านหนังสือ ลูกก็อ่านหนังสือ หากพ่อแม่ชอบแสวงหาความรู้ ลูกก็ชอบแสวงหาความรู้เช่นเดียวกัน (เลี้ยงลูกด้วยการอ่าน. 2554: ออนไลน์)

การอ่านเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ หากเด็กได้รับการส่งเสริมโดยการฝึกฝนอย่างถูกวิธีและสม่ำเสมอ เด็กจะมีนิสัยรักการอ่านแล้วพัฒนาความสามารถในการอ่าน อีกด้วย (ฉวีวรรณ คูหาภินนพันธ์. 2549: 12) พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู บรรณารักษ์ และผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ในการส่งเสริมและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งเริ่มจากการสร้างนิสัยรักการอ่านจนกระทั่งการสร้างความสามารถในการอ่านให้แก่เด็ก ขจัดปัญหาและอุปสรรค ต่อการอ่าน การสร้าง

สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีผลต่อการอ่านที่บ้านและที่โรงเรียน ดังงานวิจัยของดวงพร พวงเพ็ชร (2541: 125) ที่ศึกษาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน กล่าวได้ว่า สถาบันครอบครัวซึ่งประกอบด้วย พ่อ แม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการเตรียมความพร้อมในการอ่านแก่เด็ก หากพ่อ แม่ ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กเลือกอ่านหนังสือที่เหมาะสมรวมถึงใช้เวลาอ่านหนังสือแก่เด็กอย่างมีคุณภาพ ผักผ่อนให้เด็กรักการอ่าน และจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการอ่านน่าจะช่วยให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของนาโซด์ บุตรน้ำเพชร และศิชากร พ่วงพรม (2550: 42 - 50) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครอง การสนับสนุนด้านการอ่านของครู ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ซึ่งให้เห็นว่าการสนับสนุนการอ่านของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนน้อยกว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ งานวิจัยของ อาทิตยา เผ่าพงษ์คล้าย (2553: 78) ที่ศึกษานิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ได้รายงานผลว่าสภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ในทำนองเดียวกัน ธนศักดิ์ เมืองเจริญ (2554: 80-83) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา และพบว่าบทบาทในการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง ได้แก่ การจัดมุมหนังสือในบ้าน การดูแลและแนะนำและช่วยเลือกหนังสืออ่าน การจัดสรรเวลาอ่านให้แก่เด็ก การมีเจตคติต่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการอ่าน การจัดสภาพแวดล้อมการอ่านในบ้านและการเป็นต้นแบบในการอ่านของผู้ปกครอง จะส่งผลให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน

จากที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นความสำคัญของบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 3 ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 12 - 15 ปี เป็นส่วนใหญ่ เด็กวัยนี้จัดอยู่ในช่วงก่อนวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงหลายด้านทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เกิดความสนใจในสิ่งใหม่ๆ นอกจากนั้นเด็กวัยนี้ยังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทางการรู้ การคิด และสติปัญญา ซึ่งจะเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมและสิ่งที่ไกลตนได้มาก (สุพจน์ พันธุ์โยธะ. 2535: 35; อ้างอิงจาก Piaget. 1972) งานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กมักใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในกรุงเทพฯ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในภูมิภาค โดยเลือกศึกษาบทบาทของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่จังหวัดหนึ่งในส่วนภูมิภาคที่มีทั้งความเป็นเมืองและชนบท มีความแตกต่างระหว่างส่วนกลางกับอำเภอรอบนอก และมีความหลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม และเมื่อจำแนกระดับการศึกษาของประชากรก็มีความแตกต่างกัน รวมทั้งมีอาชีพและรายได้ต่างกัน ผู้ปกครองจึงมีความพร้อมในการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะเป็นพื้นที่สำหรับการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศของนักเรียน ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง ว่าส่งผลให้นิสัยรักการอ่านของนักเรียนแตกต่างกันหรือไม่ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการที่จะส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก ที่จะก้าวเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ พัฒนาประเทศไทยให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อไป

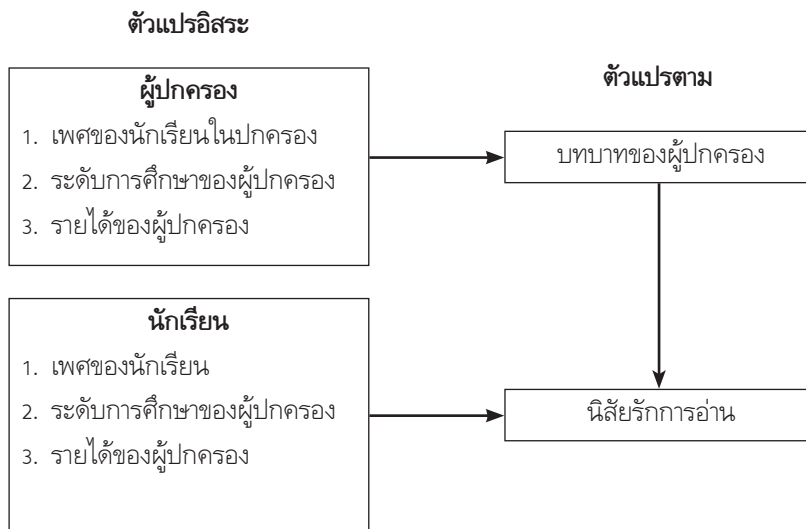
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จำแนกตามเพศของนักเรียนในปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง

3. เพื่อศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
4. เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองและรายได้ของผู้ปกครอง
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้ปกครองที่มีเด็กนักเรียนในปกครองที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีบทบาทการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
7. บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้
  - 1.1 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - ปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัด

ขอนแก่น จำนวน 396 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling)

1.2 ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - ปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 396 คน (ผู้ปกครอง 1 คน ต่อ นักเรียน 1 คน)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

2.1 แบบสอบถามบทบาทการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้ปกครองนักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน และรายได้ของผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลนิสัยรักการอ่านของนักเรียน แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

ตอนที่ 3 แบบวัดนิสัยรักการอ่าน

เครื่องมือดังกล่าวผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรงตามเนื้อหาระหว่าง 0.67 - 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ ปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จำนวน 30 คน และนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบัต ซึ่งแบบสอบถามบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ได้ค่าระดับความเชื่อมั่น 0.97 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ได้ค่าระดับความเชื่อมั่น 0.92 และแบบวัดนิสัยรักการอ่าน ได้ค่าระดับความเชื่อมั่น 0.77 ซึ่งนับว่ามีคุณภาพในการใช้เก็บข้อมูลได้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ จำนวน 20 โรงเรียน 40 ชุด จำแนกเป็นนักเรียน 400 ชุด และผู้ปกครอง 400 ชุด รวมทั้งสิ้นจำนวน 800 ชุด ระหว่างวันที่ 5 - 16 มกราคม 2555 และได้รวบรวม ตรวจสอบ และติดตาม ได้กลับคืนมา มีความสมบูรณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากนักเรียน 396 ชุด และผู้ปกครอง 396 ชุด รวมทั้งสิ้นจำนวน 792 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพศของนักเรียน ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครองนักเรียน ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและนิสัยรักการอ่านใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบบทบาทและนิสัยรักการอ่าน จำแนกตามตัวแปร เพศของนักเรียน ใช้ t-test ส่วนระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครองนักเรียน ใช้ F-test หากพบความแตกต่างจะดำเนินการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ่ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของนิสัยรักการอ่านกับบทบาทการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน ใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้ปกครองและนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ใช้ค่าสถิติ t-test เปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองและนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศของนักเรียน ใช้ค่าสถิติ F-test เปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองและนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเซฟเฟ่ และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่าน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีนักเรียนในปกครองเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากัน คือ 198 คน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาลงมา จำนวน 154 คน ระดับอนุปริญญา จำนวน 136 คน และ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 106 คน ส่วนรายได้ต่อเดือน พบว่า มีรายได้ไม่เกิน 7,000 บาท จำนวน 95 คน รายได้ 7,001 - 14,000 บาท จำนวน 120 คน และ รายได้ 14,001 บาทขึ้นไป จำนวน 181 คน

1.2 นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น เพศชาย และเพศหญิง จำนวนเท่ากัน คือ 198 คน ซึ่งจำแนกเป็น มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 197 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 199 คน เมื่อพิจารณาเกรดเฉลี่ย พบว่า มีเกรดเฉลี่ย 2.50 ลงมา จำนวน 30 คน เกรดเฉลี่ย ระหว่าง 2.51 - 3.50 จำนวน 206 คน และ เกรดเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป จำนวน 160 คน

2. บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีการส่งเสริมสูงสุด คือ การเสริมแรง รองลงมาคือ การจัดสภาพแวดล้อม และการให้ความรู้ โดยทั้ง 3 ด้าน มีการส่งเสริมในระดับมากส่วนด้านที่มีระดับการส่งเสริมต่ำสุด คือ การเป็นตัวอย่าง ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น พบว่า

3.1 บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามเพศของนักเรียนในปกครอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

3.2 บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาความแตกต่างรายคู่ ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่ามีบทบาทโดยรวมสูงกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาลงมา

3.3 บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 เมื่อพิจารณาความแตกต่างรายคู่ ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ 14,001 บาท ขึ้นไป มีบทบาทโดยรวมสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ 7,001 - 14,000 บาท และ ไม่เกิน 7,000 บาท

4. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น พบว่า

5.1 นิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามเพศของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4

5.2 นิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 เมื่อพิจารณาความแตกต่างรายคู่ พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และระดับมัธยมศึกษาลงมา ในขณะที่นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าก็มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาลงมา

5.3 นิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6 เมื่อพิจารณาความแตกต่างรายคู่ พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ 14,001 บาท ขึ้นไป มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ 7,001 - 14,000 บาทและไม่เกิน 7,000 บาท

6. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ปกครอง ได้แก่ การที่ผู้ปกครองอธิบายให้เด็กในปกครองเห็นถึงประโยชน์ของการอ่านเป็นประจำ เมื่อผู้ปกครองอ่านพบบทความ เรื่องที่น่าสนใจจากหนังสือต่าง ๆ แล้วนำมาเล่าให้เด็กในปกครองฟัง ผู้ปกครองช่วยอธิบายเพิ่มเติมในเรื่องที่เด็กในปกครองอ่านแล้วเกิดความสงสัย ผู้ปกครองมักอนุญาตให้เด็กในปกครองเลือกซื้อหนังสือได้เอง รวมถึงกล่าวชมเชยเด็กในปกครองทุกครั้งที่แสดงความสามารถในการอ่าน มีการจัดเตรียมโต๊ะเก้าอี้ อุปกรณ์และ ชั้นหนังสือสำหรับอ่านอย่างเพียงพอ จัดบริเวณสำหรับอ่านหนังสือมีความสว่างเพียงพอ ซึ่งผู้ปกครองทำเป็นประจำด้วยความตั้งใจ ก็ส่งผลให้บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนสูงตามไปด้วย เนื่องจากผู้ปกครองมีหน้าที่สนับสนุนการศึกษาและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2547: 56-58) การสร้างนิสัยรักการอ่านต้องทำอย่างต่อเนื่อง บุคคลในครอบครัวต้องร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการอ่านให้แก่เด็ก เช่น การอ่านหนังสือเป็นแบบอย่าง การให้รางวัลแก่เด็กเพื่อเป็นการเสริมแรง การพาไปห้องสมุด การจัดสภาพแวดล้อมการอ่านที่มีความเหมาะสม หรือพูดคุยซักถามเด็กสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติกา ดวงจิต (2552: 129) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ถึง เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนการอ่านของผู้ปกครอง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมต่อนิสัยรักการอ่าน กิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ปกครองที่จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมการอ่าน เช่น การเป็นแบบอย่าง การสร้างบรรยากาศ การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านการอบรมสั่งสอนตลอดจนการเสริมแรงโดยการให้รางวัล การชมเชยเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กในปกครองมีนิสัยรักการอ่าน ดังนั้นบ้านหรือครอบครัวจึงเป็นสถาบันสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน ผลการวิจัยนี้ยังคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ กิจชัย วงศ์ราช (2549: 50) ศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และพบว่าพ่อแม่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริม ปลูกฝังนิสัยในการอ่านเป็นอย่างดี ขณะที่ สมลักษณ์ น้อยตามโต (2554: 65-68) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านช่องกะพัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคันทรบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านช่องกะพัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคันทรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการส่งเสริมในระดับมากในด้านการให้ความรู้ และการเสริมแรง มีการส่งเสริมในระดับมาก ขณะที่ดวงพร พวงเพชร

(2541: 86-91) ซึ่งศึกษาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร รายงานผลการวิจัยว่านักเรียนได้รับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น บ้านหรือครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของบุตรหลานไม่ว่าจะศึกษาในระดับใด

2. เปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น ไม่พบความแตกต่างของนักเรียนในปกครอง ที่มีเพศแตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทในด้านการให้ความรู้ ด้านการเสริมแรง และด้านการจัดสภาพแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นผลให้บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งในปัจจุบันความเท่าเทียมกันของเพศ รวมถึงเจตคติต่อการเรียนที่มุ่งให้เด็กในปกครองได้ศึกษาในระดับสูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ แตกต่างจากสมัยก่อนที่มุ่งเน้นให้เพศชายได้เรียนสูงกว่าเพศหญิง จึงเป็นผลให้ผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กในปกครองได้เรียนรู้ และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไม่ต่างกัน ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ดวงพร พวงเพชร (2541: 86-91) ศึกษาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 416 คน และพบว่านักเรียนหญิงได้รับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวโดยรวม ในด้านการให้ความรู้ ด้านการเป็นตัวแบบ และด้านการจัดสภาพแวดล้อม สูงกว่านักเรียนชาย

3. เปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปและอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีบทบาทการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสูงกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาลงมา

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามักให้คุณค่าแก่การศึกษา เมื่อมีเวลว่างผู้ปกครองมักพาเด็กในปกครองไปร้านหนังสือเพื่อซื้อหนังสือเป็นประจำ อีกทั้งผู้ปกครองที่มีความรู้สูงกว่าก็สามารถอธิบายเพิ่มเติมในเรื่องที่เด็กในปกครองอ่านแล้วเกิดความสงสัย ตลอดจนให้ข้อแนะนำในการการอ่านของเด็ก ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะชักชวนสมาชิกในครอบครัวอ่านหนังสือเป็นประจำ มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างโดยผู้ปกครองมักนำหนังสือติดตัวไปอ่านในสถานที่ต่าง ๆ และอ่านเป็นประจำอย่างน้อยวันละ 1-2 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีการเสริมแรงด้วยการให้รางวัลเด็กในปกครองเป็นหนังสืออยู่เป็นประจำเนื่องในโอกาสต่างๆ มีการกล่าวชมเชยเด็กในปกครองให้คนอื่นฟังเมื่อเด็กขยันอ่านหนังสือ และอนุญาตให้เด็กเลือกซื้อหนังสือได้เอง อีกทั้งผู้ปกครองได้จัดหาหนังสือที่น่าสนใจ เหมาะกับวัย ไว้ให้ได้อ่านเพิ่มเติมเสมอ จัดบริเวณสำหรับอ่านหนังสือไว้อย่างสะดวกสบาย มีบรรยากาศดี ตกแต่งสวยงาม เย็นสบาย เพื่อให้เกิดการผ่อนคลายและเป็นการกระตุ้นให้เด็กรักการอ่านด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพรปวีร์ บุญสนอง (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนพระโขนง-พิทยาลัย และพบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์ต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเป็นแบบอย่างในการอ่านของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับดวงพร พวงเพชร (2541: 86-91) ที่ได้ศึกษาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และรายงานผลว่า นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบุคคลที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ได้รับการส่งเสริมสูงกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับบุคคลที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษา เช่นเดียวกับสมลักษณ์ น้อยตามโต (2554: 65-68) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านช่องกะพืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือ

ปวช. และประถมศึกษาและต่ำกว่า ในขณะที่ ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. มีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสูงกว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า จะมีบทบาทในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาในระดับรองลงมา

4. เปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น พบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้สูงกว่าหรือ 14,001 บาท ขึ้นไป มีบทบาทในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือไม่เกิน 7,000 บาทและ 7,001 - 14,000 บาท

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองที่มีรายได้สูงกว่า มีศักยภาพมากกว่าในการใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของเด็ก เมื่อมีเวลาว่างผู้ปกครองจึงมักพาเด็กในปกครองไปร้านหนังสือเพื่อซื้อหนังสือเป็นประจำ เวลาที่เด็กในปกครอง สนใจใฝ่รู้ในเรื่องใดที่ไม่เคยทำหรือไม่เคยรู้มาก่อน ผู้ปกครองจะแนะนำให้เด็กในปกครองไปอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เมื่อต้องทำกิจกรรมใหม่ ๆ ผู้ปกครองมักจะค้นคว้าความรู้จากหนังสือ เพื่อให้เด็กในปกครอง ดูเป็นแบบอย่าง จากการวิจัยยังพบว่าผู้ปกครองจะจัดหาหนังสือใหม่ ๆ ที่เด็กในปกครองสนใจมาไว้เสมอ และจะให้เงินเพิ่มเติมนอกเหนือจากเงินประจำเพื่อให้เด็กในปกครองนำไปซื้อหนังสืออ่าน ส่วนการจัดสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองจัดเตรียมคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการค้นคว้า เพื่อเป็นแหล่งอ่านอีกประเภทหนึ่ง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพรปวีร์ บุญสนอง (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย และพบว่ารายได้รวมของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ การเป็นแบบอย่างในการอ่านของบิดามารดา ครูและเพื่อน การส่งเสริมการอ่านจากครอบครัวและจากโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงพร พวงเพชร (2541: 86-91) ที่ได้ศึกษาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และรายงานผลว่า นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบุคคลที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป ได้รับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับบุคคลที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 5,000 และ 5,001 - 10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยดังกล่าวจึงสนับสนุนผลการวิจัยชิ้นนี้ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองที่มีรายได้สูงกว่ามีบทบาทในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ในระดับรองลงมา

5. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรปวีร์ บุญสนอง (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย และพบว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตย์ยา เผ่าพงษ์คล้าย (2553: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษานิสัยรักการอ่านสภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร และพบว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ในขณะที่ผลจากการวัดนิสัยรักการอ่าน พบว่านักเรียนได้ปฏิบัติตนในประเด็นต่อไปนี้ เป็นครั้งคราว คือ นักเรียนพักผ่อนโดยการอ่านหนังสือ ขณะนั่งรอรถนักเรียนอ่านหนังสือเพิ่มไม่ให้เกิดเวลา นักเรียนค้นหาความรู้เพิ่มเติมโดยใช้อินเทอร์เน็ต เข้าห้องสมุดบ้างบางครั้ง ส่วนพฤติกรรมที่ปฏิบัติมาก คือ นักเรียนชอบดูภาพจากการอ่านหนังสือ จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การที่มีสื่อภาพที่น่าสนใจจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนอ่านหนังสือมากขึ้น ดังนั้นในการจัดทำหนังสือเพื่อให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรนำเสนอภาพหรือสื่อที่น่าสนใจร่วมกับเนื้อหาสาระ เพื่อที่จะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจอ่านมากขึ้น ส่วนพฤติกรรมนักเรียนที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยถึงน้อยมาก ได้แก่ เมื่อมีเงินเหลือนักเรียนจะนำไปซื้อ

หนังสือ ให้ผู้ปกครองซื้อหนังสือให้ ก่อนเข้าเรียนหรืออยู่คนเดียวจนเด็กนักเรียนอ่านหนังสือน้อยมาก จากประเด็นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนที่สนใจการอ่านน้อยมาก ซึ่งสิ่งที่จะช่วยพัฒนาให้นักเรียนอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนไม่ว่าเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องกำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่านให้ชัดเจน (สมาน ลอยฟ้า. 2549: 31) ครูผู้สอนและบรรณารักษ์ต้องร่วมมือในการส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนการสอน โดยแนะนำหนังสือที่ดีที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนแต่ละวัย เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากหนังสือที่เหมาะสมกับตนเองอย่างเต็มที่ และผู้ปกครองต้องฝึกฝนนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน โดยควบคุมการใช้เวลาว่างของนักเรียนและส่งเสริมให้ได้มีโอกาสในการอ่าน และสร้างบรรยากาศส่งเสริมการอ่านในบ้านด้วยการจัดให้มีมุมหนังสือหรือจัดหาหนังสือที่เหมาะสมแก่เด็กในปกครอง นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ซึ่งหากบุคคลรอบข้างเด็กเหล่านี้ร่วมมือกันช่วยกันส่งเสริมการอ่านก็จะทำให้เด็กเห็นคุณค่าของหนังสือและรักการอ่านต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติตนด้านการอ่านไม่สม่ำเสมอ ส่งผลให้นิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง วิธีที่จะพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียนให้สูงขึ้นนั้นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่การกำหนดนโยบายโดยผู้บริหารในแต่ละระดับ มายังผู้นำนโยบายสู่การปฏิบัติ คือ บรรณารักษ์และครูที่ปรึกษาต้องร่วมกันกระตุ้นให้นักเรียนได้มีโอกาส ได้มีประสบการณ์ในการอ่านให้มากที่สุด และที่สำคัญที่สุด คือ ครอบครัวหรือผู้ปกครองต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน และติดตามเด็กในปกครองให้มีพฤติกรรมและปฏิบัติตนด้านการอ่านอย่างสม่ำเสมอ

6. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น พบว่านักเรียนในปกครองที่มีเพศแตกต่างกันมีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมุ่งผลสัมฤทธิ์ แรงจูงใจในการเรียน รวมถึงการส่งเสริมจากผู้ปกครองของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ช่องว่างระหว่างเพศในปัจจุบันก็เหลือน้อยมากจนไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่าน จึงส่งผลให้นิสัยรักการอ่านระหว่างเพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกัน และอาจเป็นเพราะว่าพฤติกรรมกรอ่านของนักเรียน เช่น การหาหนังสือใหม่ ๆ ที่สนใจมาให้อ่านเสมอ การจัดตารางเวลาอ่านหนังสือเสมอ การเข้าร้านหนังสือเพื่อเลือกซื้อหนังสือ การค้นคว้าเพิ่มจากคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต การนำหนังสือติดตัวไปอ่านในสถานที่ต่าง ๆ การเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดเป็นประจำระหว่างนักเรียนเพศชายกับเพศหญิงก็ไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับ ผลการวิจัยของ ดวงพร พวงเพ็ชร (2541: 86-91) ปราณี รัตนัง (2541: 44-46) ถาวร บุปผางษ์ (2546: 56-57) และนิวแมน (Neuman. 1986: 338-339) ที่ได้ศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า เพศเป็นตัวแปรที่ส่งผลให้นิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2536: 25-27) ที่กล่าวว่า ปกติเด็กผู้หญิงค่อนข้างจะมีพัฒนาการทางวุฒิภาวะเร็วกว่าเด็กผู้ชายที่มีอายุเท่ากัน และมักจะทำกิจกรรมที่ใช้ความสงบได้ดีกว่า ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยในด้านความพร้อมในการอ่าน โดยธรรมชาติแล้ว เด็กผู้หญิงมักจะพร้อมที่จะอ่านเร็วกว่าเด็กผู้ชาย อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันนั้นเป็นงานวิจัยที่ได้ศึกษาไว้เป็นเวลาหลายปีแล้ว ในปัจจุบันความเสมอภาค แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติและพฤติกรรมต่าง ๆ ระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีความใกล้เคียงกันมาก แทบไม่พบความแตกต่าง จึงน่าจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่บ่งชี้ว่า เพศไม่ส่งผลหรือสร้างความแตกต่างในนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

7. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่ามีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับต่ำกว่า

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงจะมีเจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ความต้องการ

ความสำเร็จและความก้าวหน้าของเด็กในปกครองสูง จึงให้การส่งเสริมและสนับสนุนสูงตามไปด้วย โดยพิจารณาได้จากผลการวิจัยที่บ่งชี้ว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงกว่ามักพาเด็กในปกครองไปร้านหนังสือเพื่อซื้อหนังสือเป็นประจำ อีกทั้งการที่มีความรู้สูงกว่าก็สามารถให้ความช่วยเหลือแนะนำในการอ่านแก่เด็ก ส่วนการเป็นแบบอย่างของผู้ปกครองที่มักนำหนังสือติดตัวไปอ่านในสถานที่ต่าง ๆ และมีพฤติกรรมการอ่านหนังสือให้นักเรียนเห็นเป็นประจำ รวมถึงมีการเสริมแรงด้วยการให้รางวัล คือ หนังสือแก่เด็กหนึ่งเล่มในโอกาสต่างๆ อยู่เป็นประจำ รู้จักกล่าวชมเชยเด็กให้คนอื่นฟังเมื่อเด็กขยันอ่านหนังสือ และสามารถจัดบริเวณสำหรับอ่านหนังสือไว้อย่างดี มีบรรยากาศเหมาะสมกับการอ่าน เป็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของปราณี รัตนะ (2541: 44-46) ถาวร บุษผางษ์ (2546: 56-57) พรพวีร์ บุญสนอง (2548: บทคัดย่อ) และพลวัตร บรรดาศักดิ์ (2549: 60) ศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์หรือส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

8. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีรายได้สูงกว่าหรือ 14,001 บาท ขึ้นไป มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือไม่เกิน 7,000 บาท และ 7,001 - 14,000 บาท

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองที่มีรายได้สูงจะสามารถให้การสนับสนุนทางการศึกษา ช่วยจัดเตรียมความพร้อมของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้ดีกว่า ไม่ว่าจะเป็นด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรืองบประมาณ นักเรียนจึงสามารถใช้ทรัพยากร ดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้นิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยภาพรวมสูงตามไปด้วย โดยพิจารณาได้จากผลการวิจัยที่บ่งชี้ว่า นักเรียนมักจะเข้าร้านหนังสือเพื่อเลือกซื้อหนังสือเป็นประจำ และจะใช้เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายประจำวันซื้อหนังสืออ่าน นักเรียนจะรู้สึกดีใจเสมอถ้าผู้ปกครองพาไปร้านหนังสือเพื่อซื้อหนังสือ และดีใจทุกครั้งที่ได้หนังสือเล่มใหม่ที่นักเรียนสนใจ หรือเมื่อนักเรียนอ่านหนังสือเล่มหนึ่งไม่เข้าใจ นักเรียนจะพยายามหาหนังสืออีกเล่มที่อ่านง่ายมาอ่านแทน และหากความรู้ในหนังสือที่นักเรียนอ่านมีเนื้อหาไม่ครอบคลุม นักเรียนจะค้นคว้าเพิ่มจากคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแหล่งอ่านอีกประเภทหนึ่ง รวมถึงความสะดวกสบายในส่วนของบริเวณสำหรับอ่านหนังสือที่มีความพร้อมมากกว่า ผลการวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้ปกครองมีรายได้เพียงพอที่จะสนับสนุนผู้เรียนในการซื้อหาหนังสือให้พอเพียงกับความต้องการ นอกจากจะส่งผลให้นักเรียนมีความสุขและทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่านแล้วยังผลให้มีนิสัยรักการอ่านสูงตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพวีร์ บุญสนอง (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย และรายงานผลว่า รายได้รวมของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับสูง ในด้านการเสริมแรง การจัดสภาพแวดล้อม และการให้ความรู้ มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง และการเป็นตัวแบบอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จากการวิจัยพบว่า การที่ผู้ปกครองนำหลักเสริมแรงมาใช้สำหรับส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้วยการชมเชย ให้รางวัล หรือให้กำลังใจเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงนิสัยรักการ เช่น ซื้อหนังสือให้ พาไปร้านหนังสือ เป็นต้น โดยผู้ปกครองต้องชี้แจงให้เด็กทราบว่า เป็นเพราะมีนิสัยรักการอ่าน จึงได้รับการเสริมแรงดังกล่าว (อารี พันธุ์มณี. 2540: 17-19) การเสริมแรงจะทำให้เด็กเกิดกำลังใจ พอใจ สร้างความกระตือรือร้น เกิดความต้องการอ่านหนังสือ ซึ่งได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง เด็กได้เรียนรู้ว่าการอ่านเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้เด็กมีความต้องการซ้ำ ๆ อีกต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสันติกา ดวงจิต (2552: 129) ที่พบว่า การเสริมแรงโดยการให้รางวัล การชมเชย เป็นวิธีการที่ดีที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน

สิ่งที่ผู้ปกครองควรกระทำควบคู่กันไปด้วยคือ การจัดสภาพแวดล้อม และการให้ความรู้ ซึ่งด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการอ่านที่บ้านนั้นผู้ปกครองควรสร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกที่บ้านมีความรักความอบอุ่น ทำให้เด็กรู้สึกว่าการอ่านหนังสือที่บ้านเป็นสิ่งที่ตนเองชอบไม่รู้สึกตึงเครียดและมีความสุขที่ได้อ่าน โดยผู้ปกครองควรจัดหาหนังสือที่มีคุณภาพ นำอ่านและตรงกับความสนใจของเด็ก แล้วนำไปจัดเป็นมุมหนังสือภายในบ้าน จัดหาอินเทอร์เน็ตให้เด็กได้ค้นหาข้อมูล เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเด็กที่จะมีนิสัยรักการอ่านที่ดีนั้นจะต้องมาจากการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการอ่านอีกด้วย (ครีร์ธน์ เจริญกมลจันทร์. 2542. 35-41) การจัดสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็กเพื่อให้เด็กมีความรู้สึกคุ้นเคยกับการอ่าน มีความสะดวกและความพึงพอใจในการอ่านไม่ทำให้รู้สึกว่าการอ่านเป็นเรื่องตึงเครียด สอดคล้องกับอาทิทยา เผ่าพงษ์คล้าย (2553: บทคัดย่อ) ซึ่งอธิบายว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการอ่านที่บ้าน เป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก โดยครอบครัวต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้สัมผัสกับการอ่านอยู่เสมอ โดยเริ่มต้นจากการอ่านหนังสือหรือนิทานสำหรับเด็กให้เด็กฟัง จัดเตรียมสถานที่สำหรับการอ่าน มีมุมหนังสือและเก้าอี้ที่สะดวกสบาย ตลอดจนการเตรียมหนังสือที่เด็ก ๆ ชอบให้สามารถหยิบอ่านได้ตลอดเวลา ส่วนด้านการให้ความรู้ ผู้ปกครองควรอธิบายให้เด็กเห็นถึงความสำคัญของการอ่าน รวมถึงประโยชน์ของการอ่านและผู้ปกครองอธิบายเพิ่มเติมในเรื่องที่เด็กอ่านหากเด็กเกิดความสงสัยหรือสนใจด้วย ในด้านการเป็นตัวอย่าง ผู้ปกครองมีบทบาทในระดับปานกลาง จากการวิจัยพบว่า เมื่อทำกิจกรรมใหม่ ๆ ผู้ปกครองมักจะค้นคว้าความรู้จากหนังสือเพื่อให้เด็กในปกครองดูเป็นแบบอย่าง (Bandura. 1986 : 120) พฤติกรรมของบิดามารดา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการแสดงพฤติกรรมใหม่ของเด็ก การเลียนแบบจึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถาวร บุญผดุง (2546: บทคัดย่อ) และธนศักดิ์ เมืองเจริญ (2554: 82) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าบุคคลสำคัญที่เป็นต้นแบบการอ่านในครอบครัวคือพ่อแม่ ซึ่งเป็นผู้อ่านเช่นกัน เป็นตัวอย่างในการอ่าน การส่งเสริมกิจกรรมด้านการอ่าน เช่น การเสริมแรงด้วยการชมเชย การพกหนังสือเมื่อเดินทาง เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กทำตาม จากการศึกษาวรรณกรรมพบว่า ผู้ปกครองควรแสดงพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างให้เด็กได้เห็นเป็นประจำ เพราะเด็กจะเลือกกระทำตามอย่าง โดยการเลียนแบบ ดังนั้นการเป็นต้นแบบในการอ่านของผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก แต่ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในด้านการเป็นตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะว่ายังมีผู้ปกครองอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้แสดงบทบาทด้านนี้ให้เด็กได้เห็นเพราะต้องประกอบอาชีพจนไม่มีเวลาใกล้ชิดกับเด็กในปกครองมากนัก

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองในการพัฒนาบทบาทของตนในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ดังนี้ ด้านการให้ความรู้ ผู้ปกครองควรอธิบายให้เด็กในปกครองเห็นถึงประโยชน์ของการอ่านเป็นประจำ เมื่อผู้ปกครองอ่านพบบทความหรือเรื่องที่น่าสนใจจากหนังสือต่าง ๆ ควรนำมาเล่าให้เด็กฟัง ผู้ปกครองจะแนะนำหนังสือเล่มที่อ่านเข้าใจง่ายให้เด็ก ผู้ปกครองอาจพาเด็กไปค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งอื่น ๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น ผู้ปกครองควรจัดเตรียมหนังสือเสริม ตำราเรียน เพื่อให้เด็กอ่านเพิ่มเติม ด้านการเป็นตัวอย่าง ผู้ปกครองใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือกับสมาชิกในครอบครัวเป็นประจำ ควรใช้เวลาในการอ่านหนังสือมากกว่าการดูโทรทัศน์ เมื่อต้องไปนอกสถานที่ควรนำหนังสือติดตัวไปอ่านในสถานที่ต่าง ๆ ด้านการเสริมแรง ผู้ปกครองกล่าวชมเชยเด็กทุกครั้งที่แสดงความสามารถในการอ่านและขยันอ่านหนังสือและแสดงความสนใจและใส่ใจในเรื่องที่เด็กอ่าน อาจทำทายกับเด็กเกี่ยวกับการอ่าน เช่น ทำทายว่าถ้าสามารถอ่านหนังสือได้วันละ 3 ชั่วโมง ทุกวัน เป็นเวลา 10 วัน ต่อเนื่อง แล้วจะให้รางวัลและให้รางวัลเด็กเป็นหนังสืออยู่เป็นประจำเนื่องในโอกาสต่าง ๆ รวมถึงจัดหาหนังสือใหม่ๆที่เด็กสนใจมาไว้เสมอ หรือให้เงินเพิ่มเติมนอกเหนือจากเงินประจำเพื่อให้เด็กนำไปซื้อหนังสืออ่าน และอนุญาต

ให้เด็กเลือกซื้อหนังสือได้เอง และด้านการจัดสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองจัดบริเวณสำหรับอ่านหนังสือไว้อย่างสะดวกสบาย มีบรรยากาศดี ตกแต่งสวยงาม เย็นสบาย มีความสว่างเพียงพอ มีความสงบเหมาะกับการอ่าน จัดเตรียมมุมหนังสือไว้อ่านอย่างหลากหลาย จัดเตรียมโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์และ ชั้นหนังสือ สำหรับอ่านอย่างเพียงพอโดยอาจจัดเตรียมคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการค้นคว้าเพื่อเป็นแหล่งอ่านอีกประเภทหนึ่ง รวมถึงจัดซื้อหนังสือพิมพ์ หรือวารสารใหม่ ๆ มาให้สมาชิกในบ้านอ่านเป็นประจำ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ว่ามีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกับงานวิจัยนี้ได้อย่างไร

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางสารสนเทศแตกต่างกันว่าแตกต่างกันหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

กิจชัย วงศ์ราช. (2549). **พฤติกรรมรักการอ่านหนังสือของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.2)**

โรงเรียนพาณิชย์การเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.

กุลยา ดันติผลาชีวะ. (2542). **การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2549, มกราคม-มิถุนายน). ความสำคัญของการอ่านและกิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน. **วารสารสารสนเทศ.** 7(1): 10-12.

ณัฐวดี แซ่ตั้ง. (2547). **พฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัด**

กรมสามัญศึกษาและโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดวงพร พวงเพ็ชร์. (2541). **การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6**

ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถาวร บุษผางษ์. (2546). **ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธนกัณฑ์ เมืองเจริญ. (2554). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนนานาชาติ**

บางกอกพัฒนา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นำโชค บุตรน้ำเพชร; และ ธิชากร พ่วงพรหม. (2550, มิถุนายน-พฤษภาคม). ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนด้านการอ่านของครู ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). **วารสารวิจัยและนวัตกรรมสาธิต.** 2: 42-49.

- ปราณี รัตน์. (2541). **นิสัยรักการอ่านของนักเรียน และเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรปวีร์ บุญสนอง. (2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย**. การค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พลวัตร บรรดาศักดิ์. (2549). **การวิเคราะห์พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาเพื่อการพัฒนามนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- เมื่อ “การอ่าน” เป็น(อีกหนึ่ง)วาระแห่งชาติ**. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2554, จาก <http://childmedia.net/node>
- เลี้ยงลูกด้วยการอ่าน**. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2554, จาก <http://www.kingdomplaza.com/article/health/news.php?nid=134>
- ศรัทธา เจิงกลิ่นจันทร์. (2536). **การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สกุณี เกรียงชัยพร. (2548). **องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร**. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมลักษณ์ น้อยตามโต. (2554). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านช่องกะพัต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1**. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมาน ลอยฟ้า (2549, 27 กรกฎาคม). **หนุนพ่อแม่-ครูปั้นเด็กเป็นนักอ่าน**. **ข่าวสด**. หน้า 31.
- สันติกา ดวงจิต. (2552). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสารคาม.
- สุพจน์ พันธนิยะ. (2535). **การส่งเสริมการอ่านโดยใช้ตัวแบบเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการอ่านในนักเรียนประถมศึกษา**. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาทิตยา เผ่าพงษ์คล้าย. (2553). **นิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร**. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารี พันธุ์มณี. (2540). **ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- Bandura, Albert. (1986). **Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Krejcie, Robert V; & Morgan Daryle W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. **Journal of Educational and Psychological Measurement**. 30: 607-610.

Neuman, Susan B. (1986, January). The Home Environment and Fifth Grade Students' Leisure Reading. **The Elementary School Journal**. 86(3): 335-342.